

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4241

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

887

I O D I C E S

888

iae Officium de S. Corbiniano. Incepit a Tropo seu Prosa: *Adest beatissimi Corbiniani diei electa festivitas. Gratulantes hodie iubilent catholici letabundi. Memor nostri ora pater, quatenus reliquias sordibus terrenis uniamur christo ymnologis zeumatibus (ζευγμα) adberentes ei in eternum. Evovae. Id, quod literas vocales τ& σ Eccl IO-rrVm AmEn exprimit, ne quis Bacchicum illud Eu ūe, Ewoe arbitretur. Sequuntur Responsoria, Versus, Ymnus, Antiphonae, In-*

*Laus sit regi glorie
Cuius formam gratie
Solis splendor obstupecit*

CCCXCIII.

U. 261 Codex chartaceus lat. Sec. XV. et XIV. Folior. 354. f. non una manu per duas columnas exaratus, rubricis enotatus, et olim, ut frons praefert, a M. Andrea de Weytra art. et sac. pag. Professore, ad D. Stephani Canonico et Collegii B. M. V. Rubee Rose apud fratres predicatorum in Vienna Superintendente eidem Collegio legatus praevio Contentorum Elencho incipit a *Pastorali Gregorii M. Praemittitur Index Capitum idem, qui edit. Maur. Parif. 1705.* T. II. Opus inchoat: *Pastoralis cure me pondera fugere &c. Letatio subinde claudicat; est tamen, ubi Codicem audire malis. Ita ad Praef. finem: qui pondus magisterii tanto levius aestimant, quanto vim magnitudinis illius ignorant; certe*

uitatoria, Missa, atque omnia ista Titulum praeferunt: Hystoria sancti Corbiniani Episcopi Ecclesie Frisingensis. quo titulo illa reperi in Breviario Eccl. Patauiensis curante Leonardo Allantse Bibliopola Vien. impresso Venetiis 1505. 8. non tamen ad VIII. Sept. sed ad XX. Nov. quo die ejus Translatio celebratur. Ad calcem alia, sed aequa antiqua manu adscripta est ad notulas musicas Sequentia de sancta Agneta:

In orto ecclesie Lylia colligere Tamquam sponsus dum processit &c.

rectius noster: quanto vim gravitatis &c.

II. fol. 52. sequitur *Gregorius super cantica. Initium: Postquam a paradisi gaudiis expulsum genus humanum &c. Abjudicaverat ab Gregorio Expositionem hanc Petrus Gussanvillanus, sed reddidere bono jure Mauriani, ut habes T. III. col. 397. Codex noster ad calcem: Explicit liber sit scriptor criminis liber, et rubro: Explicit exposicio gregorij super cantica.*

III. fol. 88. ut in calce: *Translatus dulcissimus Beati Bernhardi super evangelium Johannis videlicet: Ante diem festum sciens ihesus quia venit hora eius &c. Ita creditum, donec moneret Card. Job. Bona Sermones hos XV. de Verbis Domini in Coena cum Prooemio esse posterioris cuiusdam Abb. Ogerii seu Oglerii Lucidensis.*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4241

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

889

P A T R I S T I C I .

890

*enf. Ord. Cist. ut jam Vol. I. P. 1.
col. 931. et P. 2. col. 2084. re-
tuli. Exhibitentur a Maurianis Opp.
Bernhardi Paris. 1690. T. V. col.
597. fol. 121. p. 2. Sermones
bini Bernardo inscripti, quorum
prior init: *Verbum patris Vnige-
nitus dei sol iusticie &c.* et legitur
inter Ejus *diversos n.* XLII. edit.
mox cit. T. III. col. 1175. Tex-
tus nobis praefixus: *Negociamini
dum venio*, ibi abest, et huc for-
taffe translatus est e *Sermone de
S. Nicolao*, quem Mauriani T. V.
col. 717. referunt et *Nicolao Clau-
raevallensi* tribuunt, qui certe, quae
de quinque Regionibus tradit, e ge-
nuino nostro Bernardi sublegit, et
circa finem hortatur: *Negotiamini
ergo, dum veniat &c.* Sermo
alter: *Panem Angelorum mandu-
cauit homo. Os nostrum patet ad
vos, sermo noster ad vos dilectissimi
sacerdotes &c.* a Maurianis meri-
to inter spurios T. V. col. 667.
ablegatus et inscriptus est: *De ex-
cellentia sandissimi Sacramenti et
dignitate Sacerdotum.* Exemplum
nostrum ab Edito multum variat.*

V. fol. 130. *Incipit tractatus
et oratio beati Anselmi de passione
domini.* Initium: *Benedic anima
mea domino &c.* Inter Anselmi Me-
ditationes edit. Paris. 1721. f. nu-
mero IX. p. 217. inscripta de Hu-
manitate Christi, alias *Stimulus
Amoris*, vel *Speculum evangelici
Sermonis.* Exemplum istud non pa-
rum abit ab Impresso.

VI. fol. 136. *Incipit omelia de-
uotissimi bernardi super primo uer-
bo ut sequitur et scribitur Job. 19.*

Nempe: *Stabat juxta crucem ibe-
su mater ejus &c.* Initium: *Sicut
christiane religionis defecus ex ari-
ditate causatur cordis frigidi, sic
nimirum ex inflammata affectione,
quam deus et sancta parit in anima
meditatio omnis fidelium profectus
procedit. &c.* Non reperi in Opp.
Bernhardi, nec esse illius varia
suadent, v. g. citatus *beatus An-
selmus*, adserum illud: *Et non
incongrue ex quo a peccato origina-
liter contracto in utero sanctificata
est, ab omni deinceps peccato im-
munis permanit, item illud sub fi-
nem: Lapidabit te filius Marie in
die iudicij &c.*

VII. fol. 148. *Incipit formula
nouiciorum.* Praeit Summarium
Capp. XX. quorum I. Quod nimis
remissum regimen nutrit vicia in
subditis et religionem confundit.
Eius initium: *Si vis in spiritu pro-
ficere et hoc esse propter quod ut
hoc fieres ad scolam virtutum et ad
religionem uenisti &c.* Brevia sunt
Capita, vel potius Vitae asceticae
Αφοεισμοι, finiuntque: *nec ul-
lam ei reuerenciam exhiberi.* De
eorum Autore mox mentem aper-
iam.

VIII. fol. 153. a secunda ma-
nu: *Sequitur Hugo de disciplina
nouiciorum.* Scriptis sane Hugo Vi-
ctorinus de *Institutione Novitiorum*
Capp. XXI. quae praesto sunt
edit. Opp. Rothomag. 1648. T.
II. p. 26. f. sed Titulus Codicis a
prima manu alio nos jubet respi-
cere. Est is: *Incipiunt collationes
profectuum Religiosorum.* Prooe-
mium earum incipit: *Desiderasti a
me karissime ut aliquid scriberem
tibi*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4241

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

918

C O D I C E S

892

*tibi ad edificationem &c. Caput autem I. Primo considerare debes quare veneris ad quid ueneris &c. Si initium hujus Cap. sequareis, habebis Bonaventurae Opusculum de Institutione Novitiorum edit. Lugd. 1668. T. VII. p. 613. f. Sin autem Prooemii initium e Bibl. PP. Lugd. T. XXV. p. 869. ita subpleas: *Dilecto in Christo fratri Bertholdo frater David &c. habebis F. Davidis de Augusta O. M. Formulam Novitiorum priorem nempe de Reformatione Hominis exterioris. Atque ab hujus partibus mihi standum puto ex autoritate Codicum Polling. Ethal. et Dieffensis, e quibus Opuscula, quae hic in quaestione veniunt, primum prodierunt Augustae ad Insigne Pinus 1596. 12. unde ad Bibl. PP. cit. translata sunt. Qui Bonaventurae tribuerunt, fortasse Codicem ἀναρχιον naeti erant, ut est Noster, aut Titulorum decepti sunt similitudine, ut Bonaventurae Editores, qui in Monito praevio p. suprac. fidenter adserunt, hoc Opusculum a Trithemio inscribi Bonaventurae, cum Trithemius n. 464. solummodo referat de Institutione Nouitiorum Lib. I. neque ejus adscribat initium, unde facile non Formulam nostram, sed Speculum Disciplinae ad Nouitios, quod extat Opp. T. cit. p. 532. intelligere potuit, idque eo certius, quod Davidi nostro n. 455. de Compositione Hominis exterioris L. I. et de Compositione Hominis interioris pariter L. I. tribuat, quorum utrumque in Codice prae-**

senti manibus tenemus. Jam ergo de priore ad alterum transeamus. IX. fol. 161. absque Titulo Praefatio incipiens: *Collaciones meas nota rationem inscriptionis Libelli superioris: Incipiunt collaciones &c.) quas exhortatorie ad nouicios &c. Mox inter caussas suscepiae operae: Vna est, ut eisdem nouiciis nostris, quibus priorem formulam scripseram de exterioris hominis compositione — etiam de interioris hominis reformatione aliqualem notitiam ostenderem &c. Vides eundem esse hujus et superioris Opusculi autorem, id, quod confirmat aliud sequens Prooemium: In priori formula nouiciorum quam quibusdam nouiciis scripsi de exterioris hominis compositione &c. nunc de interioris hominis id est mentis reformacione &c. En igitur alterum Davidis partum. Interim tamen et is titulo de Profetu Religiosorum, qui huc non quadrat, infarcitus est Bonaventurae T. cit. p. 557. Rectius Trithemius ad Davidem: De compositione hominis interioris. L. I. Collationes meas quas. Jam ad III. Opusculum veniamus.*

X. fol. 185. *Incipit pro instrutione morum et conuersacione proficientium tractatus qui intitulatur candidarius. Candidarii appellacionem tardius accessisse putem. Sequitur Elenchus tractandorum. Initium Opusculi: Profetus religios septem processibus distinxitur &c. Erravit Trithemius initium istud Libello de exterioris Hominis Compositione adsignando, errarunt etiam*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4241

Michael Denis: *Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.*

893

P A T R I S T I C I .

894

etiam Editores Bonaventurae Opusculum istud p. 574. pro Libro II. de Profectu Religiosorum venditando. Sint sane omnia Tria Davidis de Augusta, cuius nomen et Epistolam Codices supra citati praefecerunt, neque recurrentum censeo ad illam Lucae Waddingi in Scriptt. O. M. p. 79. conciliacionem Bonaventurae primi autoris, et Davidis tanquam politoris et auctoris. Atque, ut tandem etiam de Autore Formulae Nouiorum N. VII. indicatae statuam, cum vacillent Trithemius in Bonav. n. 464. et hujus Editores p. 619. ille Librum unum de Profectu Religiosorum, hi vero Partem II. de Institutione Novitiorum appellando, malim illam cum ob stili convenientiam, tum, quod in Cod. praesenti reliquis III. Davidis Libellis juncta est, pariter ad hunc referre nullo sane Ordinis Minor. detimento.

XI. fol. 221. Sermo de Eucharistia in illud: *Caro mea vere est cibus &c. Job. VI. Initium: Testamentum nouum dignissimum est quia est christi sanguine confirmatum &c.* E verbis fol. 223. p. 2. de Laicis: *propter hoc enim non datur eis sacramentum de calice, ne cum multitudo communicat, de facili aliquid de christi sanguine effundatur &c.* tempus scriptionis colligi potest, atque haec verba ex alio Codice jam Vol. I. P. 3. col. 2645. retuli.

XII. fol. 228. *Incipit speculum monachorum &c.* Praeit Conspectus Operis: *Traelatus iste qui est de professione monachorum tres ha-*

*bet partes. In prima forma professionis declaratur. In 2^a temeritas proficientium (profitentium) reprimitur. In 3^a negligentia professorum iam excitatur. Atque Partes singulæ deinceps in Capita dispeſcuntur. Init C. I. Cum displiceat deo infidelis et stulta professio &c. et mox ex adlata Professionis Formula de Ordine Benedicino agi liquet. Igitur facile quis induceret in animum, obversari sibi hic Speculum Monachorum a Bernardo natione Gallo e Monacho Savinicensi, Abate primum Lirinensi, dein a. 1263. primo hujus nominis Cassinenſi concinnatum. At vero, ubi in manus sumserit Editionem Bernardi curatam Venetiis cum II. Libro Dialogor. Gregorii 1520. 8. min. quam nullibi memorari video, deprehendet Speculi nostri Autorem nihil nisi Opusculi ὀκονομιῶν a Bernardo illo mutuatum fuisse, remque suam aliis Scripturae, Patrumque locis, aliis rationibus agere. Abest igitur et Prologus ille ad Joannem Decan. et Thomacium Vicedec. et in Professionis Formula τὸ Cassinenſi. Quare Germanum aliquem Autorem et Bernardi imitatorem habeo. Ait ille prope finem: *Mentior, si non vidi unum abbatem LX. equos et amplius in suo ducere comitatu; dicas si videas transeuntes, non patres esse monasteriorum sed dominos castellanorum (l. castellorum) Quae sunt verba Bernhardi in Apolog. ad Guil. Abbatem C. 11. Ceterum de Bernardo, quem quidam Aiglerium vel Ayglerium cognominant, quod mihi nomen fratris ejus Neapolit.**

Archie-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4241

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

895

C O D I C E S

896

Archiepiscopi videtur, quemque
alii perperam Cardinalem dixe-
runt, adi *Oudinum* T. III. col.
474. *Ciaconium* T. II. col. **175.**
et *Erasmi Gattulae Hist. Abba-
tiae Cassin.* P. II. p. **484.** *Venet.*
1733. f.

XIII. fol. **244.** *Incipit Rethori-
ca diuina Wilhelmi summi Cancel-
larij parisiensis.* Cancellarium fu-
isse *Guilelmum Arvernus*, illustre
Academiae Paris. decus, nemo
tradit, Episcopatu tamen Urbis il-
lius ab anno **1228.** ad a. mortis
1248. egregie funetus est. Tracta-
tus noster, qui inter praecipua e-
jus Opera numeratur, et potissi-
mum de virtute *Orationis* agit, di-
stinctus in *Capita LIV.* incipit: *In
sacris ac sacrificativis exercitatio-
nibus que et quanta sit dignitas &c.
et finit: sed etiam impetratur ab
ipso gratia, quam nobis concedat
&c.* Impressus extat tum separatum
cum Opusculis *Ephrem* s. l. et a.
8. et *Paris.* 1516. 8. tum in Col-
lect. Opp. *Venetiis* 1591. et *Au-
reliae* 1674. f.

XIV. fol. **328.** absque inscrip-
tione tractatur haec Quaestio:
*Vtrum episcopus uel plebanus licite
possit populum sibi commissum dese-
rere propter persecutionem et alibi
fugere.* Praemissis variis casibus,
in quibus extra casum persecutio-
nis Grex deserit, haec duo

*Vos qui sub christo mundo certatis in isto
Discite virtutum conflictus et viciorum &c. —
In mundique statu cum preclaro comitatu.*

XVII. fol. eod. p. 2. rursus abs-
que inscriptione: *Ecce videntes*

stabiliuntur: I. *Episcopus aut ple-
banus propter persecutionem perso-
nalem sibi imminentem potest licite
fugere et populum deserere.* II.
*Propter persecutionem fidei et iu-
sticie ecclesie dei sibi et alijs suis
subditis imminentem non potest li-
cite fugere et subditos deserere.*
Tempus scriptio ex his liquet:
*Quia tamen omnes nunc per busi-
tas impugnamur et in personis re-
bus et fide, ut experientia assida
edocet, quid nobis restat facien-
dum? Estne nobis fugiendum? Aio,
quod non, sed spem in deum pone-
re debemus, qui liberat de angu-
stias suos iustos et probos. Quaestio
vel hodie opportuna.*

XV. fol. **333.** praecedente
Capp. Elencho *Incipit liber de
Miseria humane condicione editus
a lothario dyacono cardinali
Sanctorum Sergi et bachi qui po-
stea Innocencius papa 3° appellatus
est.* Titulus hic prorsus, ut in *E-
dit. Schöpfliniana*, de qua, uti de
toto hoc Opusculo, jam et hoc,
et praecedente Vol. egi. Manus
hic Sec. XIV. est. In Praeloquio
ad *Petrum Ep. Portuens.* rite le-
gitur dignitatem humane nature.
Inscriptio frontis et calcis habent:
Liber de contemptu mundi.

XVI. fol. **351.** *ἀνεπιγραφως*
jam alias relatus *Dialogus Virtutum
et Vitiorum*, qui initit et finit:

*clamabunt foris &c. quod est initi-
um Praeloquii *Guilelmi de S. A.*
more*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4241

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

897

P A T R I S T I C I .

898

more de Periculis Ecclesiae vel novissimorum Temporum, Scripti Vol. super. non semel indicati, hic vero in verbis: et fideles layci habent presbiteros suos, abrupti, monente Librario: Defectus sequens videatur et suppleatur, si inveniatur.

CCCXCIV.

U. 263 Codex chartaceus lat. Sec. XV. Folior. 73. f. ita exaratus per duas columnas, ut facile anterioris Seculi haberi posset, rubricis distinctus et olim, ut anterior Theca indicat, *Petri Gnem de vlr. (Ulrichsdorf, Ulrichskirchen, Ulrichschlag?) Presb. Pat. Dioc.* folio *praevio* habet Elenchum sat longum eorum, quibus neganda sit Communio eucharistica, quorum agmen claudunt: *Qui excogitant nouas exacciones contra commune bonum hominum, et conditores nouarum legum contra diuinias;* dein vero succinctam Chronologiam, quae incipit: *Anno a creacione mundi II^m. C. LXXXIII. Abraham vidit tres et unum adorauit &c.* et ita definit: *Anno 1439. Fridricus 3us dux Austrie eleitus est.* Codex jam ipse orditur a *Gregorii M. Pastorali*, cuius initium jam saepe relatum: *Pastoralis cure me pondera fugere &c.* Exemplum fatis castigatum legit in Prooemio: *ut lectoris animus — gradatur, sensu meo melius, quam: ut liber ad lectoris sui animum — gradatur;* peccat vero mox legendo *cauta consideratione pro quanta,*

et doctrina destruat pro destituat. In Operis conclusione habet: *bone frater pro bone vir, tabula me suscipe pro sustine, tui me apud dum meriti pro tui me meriti, quorum nihil Mauriani notarunt.*

II. fol. 40. Orationis domini-
cae sequitur Expositio, quae infit:
Pater noster. Patrem se magis quam dominum voluit dicr &c. Bo-
nae frugis, sed videtur abrupta,
nam ultra: *Dimitte nobis debita nostra &c.* nihil exponitur.

III. fol. 42. *Epistolae Aposto-
liche vers. vulg. et primum qui-
dem Paulinae, dein Canonicae om-
nes. I. Job. c. 5. Testimonium tri-
plex legitur a prima manu, absque
omni refectione, ut hodie in im-
pressis Exemplaribus.*

IV. fol. 70. p. 2. Notata quae-
dam de Sacerdotum dignitate et
potestate circa sacra Mysteria et
de modo Resurrectionis futurae
Corporum, quibus adscriptum:
Anno domini 1430. Uricus Zephff.
Antiquarius merito dicendus, ita
characteres vetustiores aemulatur.

V. fol. 71. p. 2. alia manu *Bul-
la Eugenii IV. data Rome 1433.*
VII. kal. Jun. qua *Urbani IV. et
Martini V. Constitutiones de Fe-
sto Theophoriae confirmantur.* Init:
*Excellentissimum Corporis et San-
guinis domini nostri ihesu christi sa-
cramentum &c.* et habetur *Bullar.*
Cocquelin. T. III. Romae 1743.
p. 9. f. Adtextae sunt ab illorum
utroque induluae noxarum veniae
et gratiae, ad quarum calcem ita
luisit *Scriptor:*